

Έντεκα χρόνια μετά. Συνειδητοποιήσαμε τις επιδιώξεις της Τουρκίας; Πώς αντιδρούμε;

Ομιλία σε συγκέντρωση για το Δημοψήφισμα της 24^{ης} Απριλίου 2004.

Πάφος 8.5.2015.

Του Μητροπολίτη Πάφου Γεωργίου.

Έντεκα χρόνια μετά το δημοψήφισμα και την απόρριψη του σχεδίου Ανάν, σε κάθε καλόπιστο μελετητή του Κυπριακού, είναι φανερό το τι σήμαινε αυτό το σχέδιο και από ποιον Εφιάλτη έχει σωθεί η Κύπρος με το όχι του Κυπριακού λαού.

Κι αξίζει τον κόπο να δούμε (να θυμηθούμε οι μεγαλύτεροι και να μάθουν οι νεότεροι) πώς μεθοδεύτηκε η παρουσίαση του σχεδίου και πώς επιδιώχθηκε η παγίδευσή τού Κυπριακού λαού σε καταστάσεις από τις οποίες δύσκολα θα μπορούσε να ξεφύγει.

Όπως είναι γνωστό, βλέποντας την Ευρωπαϊκή Ένωση απ'έξω, είχαμε μεγάλες ψευδαπάτες. Νομίζαμε πως τυχόν ένταξή μας σ'αυτή θα έλυε τα προβλήματά μας, ιδιαίτερα το πρόβλημα της ασφάλειάς μας, που προερχόταν από την Τουρκική κατοχή. Γι'αυτό και από πολύ νωρίς άρχισε να συζητείται η επιδίωξη ένταξής μας σ'αυτή. Θα θυμάστε ότι επικρίθηκαν, με δριμύτητα μάλιστα, Πρόεδροι που δεν έδειξαν βιασύνη, για να υποβάλουν αίτηση ένταξης, κατά τη διάρκεια της θητείας τους.

Οι Αμερικανοί θέλοντας να προωθήσουν, για τα δικά τους συμφέροντα, και την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, θεώρησαν την ευκαιρία κατάλληλη για να πιέσουν προς λύση του Κυπριακού, ώστε αυτό να μην αποτελεί εμπόδιο στην προοπτική αυτή. Συνέδεσαν, έτσι, την ένταξη της Κύπρου με «λύση» του Κυπριακού, σαν να και η λύση εξαρτάτο από την πλευρά μας, το θύμα της Τουρκικής εισβολής και κατοχής. Τέθηκε, δηλαδή, από την αρχή ως προϋπόθεση για την ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση μια προηγούμενη λύση, που εκ

των πραγμάτων θα γινόταν με τουρκικούς όρους, αφού η Τουρκία παρέμενε αδιάλλακτη στις θέσεις της.

Θα θυμάστε, οι παλαιότεροι, ότι η προσπάθεια αυτή τέθηκε σε εφαρμογή με την Συμφωνία του Ελσίνκι, το 1999. Με τη συμφωνία αυτή συνδέθηκε η ένταξη της Κύπρου με την ετοιμότητα συνεργασίας για λύση του Κυπριακού. Στο κοινό ανακοινωθέν αφηνόταν τότε να αιωρείται ως απειλή το ενδεχόμενο αποκλεισμού της ένταξης αν η Ελληνική πλευρά δεν συνεργαζόταν επαρκώς και οι διακοινοτικές συνομιλίες αποτύγχαναν εξ υπαιτιότητός της. Το πρώτο σχέδιο λύσης υποβλήθηκε στις δυο πλευρές τον Νοέμβριο του 2002.

Οι συνομιλίες απέτυχαν λόγω της Τουρκικής αδιαλλαξίας, πράγμα που υποχρεώθηκε να αναγνωρίσει και ο ίδιος ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών, ο Κόφι Ανάν. Έτσι άνοιξε ο δρόμος για ένταξη της Κύπρου, πράγμα που επιβεβαιώθηκε με την υπογραφή από την Κύπρο της Συνθήκης προσχώρησης, τον Απρίλιο του 2003. Το σημαντικό στην περίπτωση αυτή ήταν το ότι αποφασίστηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση η ένταξη των 10 νέων μελών να γινόταν συλλογικά ως «πακέτο». Δεν θα μπορούσε δηλαδή κάποια χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ξεχωρίσει μian από τις 10 υποψήφιες χώρες την οποία να απορρίψει, εγκρίνοντας την ένταξη των άλλων. Η Ελληνική Βουλή, μάλιστα, είχε εγκρίνει ψήφισμα ότι δεν θα επικύρωνε καμιά διεύρυνση αν γινόταν διάκριση σε βάρος της Κύπρου.

Έμενε, λοιπόν, μόνον ένας χρόνος, αναμονής, μέχρις όταν τα κράτη-μέλη επικυρώσουν την ένταξη των 10 νέων μελών. Για μας δεν υπήρχε λόγος εμπλοκής σε νέες συνομιλίες αφού η ένταξη ήταν δεδομένη, λόγω της Τουρκικής αδιαλλαξίας που μας είχε βοηθήσει. Ο Αμερικανοβρετανικός παράγοντας, όμως, συνεπικουρούμενος από τον πρωθυπουργό της Ελλάδας Κώστα Σημίτη αλλά και από τον Γλαύκο Κληρίδη και τον Δημήτρη Χριστόφια πίεζαν τον πρόεδρο Παπαδόπουλο να αποδεχθεί μία νέα προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού, στη βάση των διάφορων μορφών του σχεδίου του Κόφι Ανάν που είχαν ήδη, όπως αναφέραμε, υποβληθεί. Προβαλλόταν το επιχείρημα ότι δεν θα'πρεπε τώρα που είχαμε σίγουρη την ένταξη να φαινόμεσταν αδιάλλακτοι.

Δυστυχώς ο Τάσος Παπαδόπουλος ενέδωσε στις πιέσεις κι έτσι έγινε συνάντηση στη Νέα Υόρκη. Ο Περικλής Νεάρχου, στο βιβλίο του «Η Ελλάδα σε κίνδυνο», γράφει ότι : «Στο παρασκήνιο το Κυπριακό δεν συνδέθηκε μόνο με τις Ευρωπαϊκές φιλοδοξίες της Τουρκίας, την απόδοση δηλαδή σ'αυτή της ιδιότητας της υποψήφιας χώρας και την έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων. Συνδέθηκε επίσης με την επιδιωκόμενη από τους Αμερικανούς συνεργασία της Άγκυρας στον προετοιμαζόμενο, τότε, πόλεμο του Ιράκ, και ειδικότερα στο άνοιγμα του βορείου μετώπου με Τουρκική σύμπραξη... Οι ΗΠΑ υπεσχέθηκαν Τουρκική λύση στο Κυπριακό και οικονομική βοήθεια ως ανταλλάγματα για τη συνεργασία της Τουρκίας».

Παρολ' αυτά η Τουρκική πλευρά παρέμεινε αμετακίνητη σε αδιάλλακτες θέσεις. Κι οι Αμερικανοβρεττανοί εφεύραν τότε την ιδέα της «επιδιαιτησίας». Να γεφυρώσει δηλαδή τις διαφορές μεταξύ των δυο πλευρών ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ, ο Κόφι Ανάν, με «δικές» του προτάσεις, με υποβολέα, ασφαλώς, την Αμερικανική και Βρετανική διπλωματία. Ο Πρόεδρος κάτω από τις αφόρητες πιέσεις ενέδωσε και πάλιν, ίσως υπολογίζοντας ότι είχε ως τελευταία άμυνα το δημοψήφισμα. Είναι γνωστό πως ο Κόφι Ανάν δεν κράτησε ούτε τα προσχήματα. Οι προτάσεις του ήταν οι τουρκικές θέσεις.

Στ'αυτιά μας αντηχούν ακόμα τα λόγια του ιστορικού διαγγέλματος του Τάσου Παπαδόπουλου το βράδυ της Μεγάλης Τετάρτης του 2004. Ιδίως εκείνη η δραματική αποστροφή του «δεν πήρα κράτος για να παραδώσω κοινότητα» επηρέασε βαθύτατα τον λαό, που με τη συντριπτική πλειοψηφία του 75,83% απέρριψε το σχέδιο Ανάν. Ο Κυπριακός Ελληνισμός αντελήφθη, πολύ σωστά, ότι το σχέδιο αυτό που προνοούσε την κατάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας θα υποδούλωνε αρχικά την Ελληνική πλειοψηφία στην Τουρκική μειοψηφία και μέσω αυτής στην Άγκυρα και τελικά θα την ανάγκαζε να εκπατρισθεί και να αναζητήσει αλλού ασφαλές μέρος διαμονής.

Δεν μπορούσε να ήταν άλλη η απάντηση του Κυπριακού Ελληνισμού στο σχέδιο Ανάν, γιατί αυτό ήταν αντίθετο προς κάθε έννοια δικαίου: Αποενοχοποιούσε την Τουρκία και της απέδιδε, μάλιστα, εύσημα για την εποικοδομητική, δήθεν, στάση της. Οι Έλληνες γηγενείς κάτοικοι της νήσου γίνονταν πολίτες δεύτερης κατηγορίας στον τόπο τους, αφού μόνον αυτοί δεν θα μπορούσαν να εγκατασταθούν στο υπό τουρκική διοίκηση μέρος της Κύπρου. Το 18% θα εξισωνόταν με το 82%. Μπορεί να αναφέρονταν εκπροσωπήσεις σε αναλογία 2:3 σε διάφορα όργανα διοίκησης στην κεντρική κυβέρνηση, πράγμα και πάλιν απαράδεκτο, η ύπαρξη παντού, όμως, ακόμα και σ' αυτή την απαράδεκτη αναλογία, του δικαιώματος του veto εξίσωνε το 18% με το 82%. Ακόμα και αυτή η εναλλαγή στην προεδρία του Κράτους, θα άρχιζε με κλήρωση. Τόση ήταν η γενναιοδωρία του Ανάν στην προσφορά προς τους Τούρκους, ώστε και το να αρχίζει το νέο κράτος με Ελληνοκύπριο στην προεδρία του ήταν πράγμα αδιανόητο.

Λόγω της ανακάλυψης υδρογονανθράκων στη θαλάσσια περιοχή της Κύπρου το σχέδιο προέβλεπε και την παραχώρηση δικαιωμάτων στη Βρετανία, λόγω των Βρετανικών βάσεων, που αποκτούσαν ΑΟΖ κι αυτές. Οι Έλληνες Κύπριοι που ήταν η αδικούμενη πλευρά θα αναλάμβαναν και το εξουθενωτικό κόστος της λύσης. Η πρόξενος των δεινών μας Τουρκία θα ήταν εγγυήτρια δύναμη του νέου κράτους. Το βασικό έρεισμα του αγώνα μας, η Κυπριακή Δημοκρατία, θα κατηργείτο και θα εδημιουργείτο ένα νεφελώδες κράτος που θα μπορούσαν να διαλύσουν οποτεδήποτε οι Τούρκοι. Και το κυριότερο: ενώ η διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας θα γινόταν αμέσως, η εξαγγελόμενη από το σχέδιο επιστροφή μικρού ποσοστού εδάφους και η εγκατάσταση μικρού ποσοστού προσφύγων στις εστίες τους, προβλεπόταν να γίνει ύστερα από μεγάλο χρονικό διάστημα, πράγμα που σήμαινε, γνωστής ούσης της αναξιοπιστίας της Τουρκίας, ότι δεν θα γινόταν ποτέ. Ποιες, αλήθεια, συμφωνίες τήρησε μέχρι τώρα η Τουρκία; Παίρνει από μια συμφωνία ό,τι της συμφέρει και καταστρατηγεί όλες τις άλλες διατάξεις που της είναι ανεπιθύμητες.

Γι' αυτό και δεν έχουν δίκαιο όσοι σήμερα μάς λεν ότι αν αποδεχόμασταν το σχέδιο Ανάν, μέχρι τώρα θα έφευγε ένα μέρος των στρατευμάτων κατοχής κι ότι μερικοί, από το μικρό έστω προβλεπόμενο ποσοστό των προσφύγων, θα επέστρεφαν στα σπίτια τους. Κι έτσι να γινόταν, πράγμα αδύνατον αφού ξέρουμε πώς ενεργεί η Τουρκία, ποιος θα την εμπόδιζε ανά πάσαν στιγμή να φέρει άλλα, και περισσότερα, στρατεύματα και να εκδιώξει όσους Έλληνες θα είχαν επιστρέψει στις εστίες τους; Η αρνητική τοποθέτηση του Κυπριακού Ελληνισμού έναντι του σχεδίου Ανάν έδωσε το στίγμα της εθνικής αλλά και της απλής ανθρώπινης αξιοπρέπειάς μας.

Η απόρριψη του σχεδίου Ανάν ήταν ξεκάθαρο ότι σήμαινε και την απόρριψη εκ μέρους του Κυπριακού Ελληνισμού και όλων των υποχωρήσεων που έγιναν εκ μέρους της πλευράς μας μέχρι τότε και που κωδικοποιούνταν σ' αυτό. Κι ήταν ένα σαφές μήνυμα προς την ηγεσία μας και την Κυβέρνησή μας ότι θα 'πρεπε να επιδιώξουν επανατοποθέτηση του προβλήματος μας στις σωστές του διαστάσεις, ως πρόβλημα εισβολής και κατοχής.

Δυστυχώς δεν αξιοποιήσαμε και δεν διαχειριστήκαμε σωστά την ετυμηγορία του λαού. Δεν μάθαμε να αξιοποιούμε τις ευκαιρίες. Η ομοβροντία των επικρίσεων από το σύνολο, σχεδόν, των Κυβερνήσεων των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και άλλων χωρών, καθώς και της αντιπολίτευσης στην Κύπρο και στην Ελλάδα (ο Σημίτης κι ο Παπανδρέου έγιναν αντιπολίτευση στην Ελλάδα) αλλά και από τη συμπολίτευση στην Κύπρο που άρχισε να εργάζεται για να «τσιμεντώσει το ναι», δημιούργησαν ένα πλέγμα φοβίας στην Κυβέρνηση που την οδήγησε σε απολογία, μάλλον, παρά σε πρωτοβουλία για καλή διαχείριση του ΟΧΙ. Δόθηκε έτσι η ευκαιρία στον Χάνει, στον Ανάν και σ' όσους βρίσκονταν πίσω απ' αυτούς, να επισείουν, χαιρέκακα, την απειλή ότι θα ξανάφερναν ξανά και ξανά το σχέδιό τους, μέχρις ότου γίνει δεκτό από τον Κυπριακό Ελληνισμό. Το μόνο που μπορέσαμε να επιτύχουμε ήταν η αποφυγή υιοθέτησης του σχεδίου Ανάν από το Συμβούλιο ασφαλείας ως ψηφίσματός του. Κατά τα άλλα, αντί της επιδίωξης της πολιτικής της διεθνοποίησης του

Κυπριακού, επιστρέψαμε στις διακοινοτικές συνομιλίες. Εγκλωβιστήκαμε και πάλιν στις επιδιώξεις της Τουρκίας και των συμμάχων της. Οι διακοινοτικές συνομιλίες, από τη φύση τους, περιορίζουν το πρόβλημα στο επίπεδο των δυο κοινοτήτων και ανατρέπουν τον διακρατικό χαρακτήρα που έχει η διεθνοποίηση. Την Κύπρο δεν την κατέχει η άλλη κοινότητα του νησιού, οι Τουρκοκύπριοι. Την κατέχει η Τουρκία. Με τις διακοινοτικές συνομιλίες η Τουρκία εμφανίζεται αποστασιοποιημένη. Απαλλάσσεται και της ενοχής για την εισβολή και την κατοχή αλλά και της ευθύνης για αποκατάσταση της νομιμότητας.

Οι διακοινοτικές συνομιλίες βολεύουν, εκτός από την Τουρκία, και τις μεγάλες δυνάμεις. Για τις μεγάλες δυνάμεις οι συνομιλίες αυτές είναι το τέλειο άλλοθι που τις απαλλάσσει από την πίεση για υποστήριξη του δικαίου. Αφού τα δυο μέρη συνομιλούν, διατείνονται, θα οδηγηθούν κάποια μέρα σε κάποια λύση με υποχωρήσεις, που θα προέλθουν, φυσικά, από την πλευρά που έχει ανάγκη να συμβιβαστεί. Οι μεγάλες δυνάμεις δεν είναι διεθνή δικαστήρια. Δεν ενδιαφέρονται για την επικράτηση του δικαίου αλλά για την ισορροπία στην περιοχή, εκτός κι αν θίγονται άμεσα, δικά τους συμφέροντα. Για τις μεγάλες δυνάμεις η ειρήνη είναι αυτοτελής αξία, κεχωρισμένη του δικαίου. Εφόσον τα ενδιαφερόμενα μέρη συμφωνήσουν για την τελική λύση, παραθεωρείται η παρανομία και προβάλλεται η ειρήνη ως κατόρθωμα.

Ορρωδήσαμε μπροστά στις δυσκολίες και παρασυρθήκαμε, δυστυχώς, στην ευκολία των διακοινοτικών συνομιλιών. Στρουθοκαμηλίσαμε ακόμα μια φορά. Παραβλέψαμε το πρόβλημα κι αφεθήκαμε στα χέρια της Τουρκίας και των συμμάχων της. Η διεθνής κοινότητα δεν θυμάται τι έγινε το 1974. Για να υπενθυμιστεί αυτό το γεγονός, της κατάφωρης παραβίασης κάθε αρχής δικαίου, χρειάζονται αγώνες. Κι εδώ χωλαίνουμε. Οι εύκολοι τρόποι, όμως, δεν μπορούν να μας εξασφαλίσουν τη λύση που επιθυμούμε και η οποία θα διασφαλίζει την παραμονή μας στη γη των πατέρων μας.

Έντεκα χρόνια μετά, λοιπόν, και πηλοβατούμε στο βάλτο των διακοινοτικών συνομιλιών. Φαίνεται πως δεν έχουμε συναίσθηση της κατάστασης. Ούτε και καταλάβαμε τις επιδιώξεις της Τουρκίας. Γιατί αν συναισθανόμασταν τον βρόγχο που ετοιμάζει για μας, θα προσπαθούσαμε με κάθε τρόπο να τον αποφύγουμε. Άλλαξαν στ'αλήθεια οι επιδιώξεις της Τουρκίας, σήμερα, σε σχέση με την Κύπρο;

Μετά το ανεπιθύμητο κλίμα που δημιουργήθηκε τεχνηέντως από τους ξένους, αλλά και τους δικούς μας, μετά την απόρριψη του σχεδίου Ανάν, περί δήθεν αδιαλλαξίας και μαξιμαλιστικών στόχων της δικής μας πλευράς, πέραν του ότι χάθηκε και αναλώθηκε πολύτιμος χρόνος στην απόκρουση των ανυπόστατων αυτών κατηγοριών και πέραν του ότι δεν αξιοποιήσαμε την απόφαση του λαού για επανατοποθέτηση του προβλήματός μας ως προβλήματος εισβολής και κατοχής, καλλιεργήθηκε και η ιδέα για «Πρόεδρο λύσης». Διακηρύτταμε δηλαδή ότι εμείς, η Κυβέρνησή μας, έφταιε που δεν οδηγούμασταν σε λύση. Ο λαός, δυστυχώς, πίστεψε στην προπαγάνδα και ανέδειξε «Πρόεδρο λύσης». Οι συγκυρίες έφεραν να αναδειχθεί ηγέτης στα Κατεχόμενα ο «αριστερός» Ταλάτ για τον οποίον πολλοί στήριζαν ελπίδες αλλαγής της Τουρκικής στάσης. Έγινε κάποια αλλαγή σ'αυτή την στάση; Ασφαλώς όχι. Θα θυμάστε ότι ο Ταλάτ ταυτιζόταν πλήρως με την πολιτική της Άγκυρας. Και το απέδειξε με τις προτάσεις για συνομοσπονδία που υπέβαλε στις διακοινοτικές συνομιλίες. Όσοι προβάλλουν τον παράγοντα των Τουρκοκυπρίων παραβλέπουν το ότι οι Τουρκοκύπριοι δεν έχουν και δεν μπορούν να έχουν οποιαδήποτε αυτονομία έναντι της Άγκυρας. Ελέγχονται απ'αυτήν πολιτικά, δημογραφικά (με τους εποίκους) και στρατιωτικά. Η Άγκυρα δεν απέκρυψε καμιά φορά το γεγονός ότι το ενδιαφέρον της για την Κύπρο δεν απορρέει μόνο από τους Τουρκοκυπρίους. Ο σημερινός πρωθυπουργός της Τουρκίας είχε πει ότι η Τουρκία θα ενδιαφερόταν για την Κύπρο ακόμα κι αν δεν υπήρχε ούτε ένας Τούρκος στο νησί.

Οι Τουρκοκύπριοι είναι σήμερα μια μικρή μειοψηφία σε σχέση προς τους εποίκους. Πολλοί απ'αυτούς έχουν μεταναστεύσει, μη ανεχόμενοι την κατοχή. Αλλά και απ'αυτούς

που μένουν ασφαλώς ένα μεγάλο μέρος θα δυσφορεί τόσο για τη μαζική εγκατάσταση εποίκων, όσο και την όλη κατάσταση που επικρατεί στα κατεχόμενα. Θα ήταν, όμως, εσχάτη αφέλεια να πιστεύει κανείς ότι η Άγκυρα θα σεβαστεί τα αισθήματα ή τις αντιδράσεις των Τουρκοκυπρίων και δεν θα προωθήσει τα μέτρα που νομίζει ότι παγιώνουν τον στρατηγικό της έλεγχο πάνω στην κατεχόμενη Κύπρο.

Λίγο μετά την εισβολή, αντιπροσωπεία Τουρκοκυπρίων επεσκέφθη τον πρωθυπουργό της εισβολής, Ετζεβίτ, και του ζήτησε να ανακηρύξει επισήμως τη διχοτόμηση, όπως ήταν ο Τουρκικός στόχος μέχρι τότε. Ο Ετζεβίτ τους απάντησε ότι μετά την εισβολή, που είχε κάνει πράξη τη διχοτόμηση, δεν συνέφερε πλέον στην Τουρκική πλευρά η διχοτόμηση. Τους αρίθμησε μια σειρά από λόγους γιατί δεν συνέφερε στην Τουρκία πια η διχοτόμηση, και τους είπε ότι μια λύση χωριστού κράτους και συνομοσπονδίας, υπό την εγγύηση της Τουρκίας, θα εξασφάλιζε καλύτερα τα Τουρκικά συμφέροντα, εφόσον η Τουρκική πλευρά θα είχε «ίσο» λόγο πάνω σε ολόκληρη την Κύπρο και ταυτόχρονα θα επιτυγχανόταν γεωπολιτική έξωση της Ελλάδας από την Ανατολική Μεσόγειο. Συμπλήρωνε επί πλέον: «Μια τέτοια λύση αφήνει ανοικτή την προοπτική για τον έλεγχο στο μέλλον ολόκληρης της Κύπρου από την Τουρκία»(Π.Νεάρχου, σελ.170).

Παραμένει έκτοτε σταθερή και απροκάλυπτη η εμμονή της Τουρκικής πλευράς σε λύση «δύο ίσων κρατών», με «ίση» κυριαρχία, με τη μορφή μιας διζωνικής ομοσπονδίας με «πολιτική ισότητα» που ισοδυναμεί στην πραγματικότητα με συγκεκαλυμμένη συνομοσπονδία δύο ισοκυρίαρχων κρατών. Διεκδικεί επίσης δικαιώματα εγγυήτριας δύναμης και παραμονή Τουρκικών στρατευμάτων στην Κύπρο στο διηνεκές. Όσοι, λοιπόν, από τους ηγέτες μας, επισείουν τον κίνδυνο της διχοτόμησης, αν δεν κάμουμε κι άλλες υποχωρήσεις, πλανώνται οι ίδιοι, ή θέλουν να παραπλανήσουν τον λαό.

Μέσα σ'αυτά τα πλαίσια του μόνιμου στόχου της, η Τουρκία αρνείται επίμονα, παρά το ότι θέλει να προωθήσει την ενταξιακή της πορεία προς την Ευρώπη, να αναγνωρίσει την Κυπριακή Δημοκρατία και να ανοίξει τα αεροδρόμια και τα

λιμάνια της σε Κυπριακά αεροπλάνα ή πλοία. Σε έγγραφο μάλιστα του Υπουργού Εξωτερικών της Τουρκίας, που κατετέθη επί Ελληνικής προεδρίας στο συμβούλιο Σύνδεσης Τουρκίας-Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Κυπριακή Δημοκρατία αναφέρεται ως «εκλιπούσα».

Έχω την εντύπωση ότι πλανώνται κι όσοι πιστεύουν ότι τα κυπριακά ενεργειακά κοιτάσματα μπορούν να λειτουργήσουν ως δέλεαρ προς την Τουρκία για να βοηθήσει στην εξεύρεση λύσης. Η Τουρκία θα δεχόταν να βοηθήσει, μόνον αν ενδιαφερόταν για την ευημερία των Τουρκοκυπρίων, και δεν έβλεπε την Κύπρο στρατηγικά. Η Τουρκία δεν θα αρκεσθεί να συμμετάσχει στην εκμετάλλευση των ενεργειακών πηγών διά των Τουρκοκυπρίων. Σε μίαν τέτοια περίπτωση οι Τουρκοκύπριοι θα απολάμβαναν τα οφέληματα αλλά ως κάτοικοι ενός άλλου ανεξάρτητου κράτους. Η Τουρκία επιδιώκει μέσω της λύσης που προωθεί, και στην οποία αναφερθήκαμε πιο πάνω, εκτός των άλλων να υφαρπάξει από την Ελληνική πλευρά τη μερίδα του λέοντος του φυσικού αερίου, οδηγώντας το προς τις αγορές μέσα από το έδαφος της και εγκλωβίζοντάς μας σε μίαν ομηρία χωρίς προηγούμενο.

Πιστεύω ότι ούτε η εκλογή Ακκιντζί στην ηγεσία των Τουρκοκυπρίων θα επηρεάσει τη στάση της Τουρκίας στον επιδιωκόμενο στόχο της όσον αφορά το Κυπριακό. Πρώτα γιατί, όπως αναφέραμε, η Τουρκία δεν θα υπολογίσει τις αντιρρήσεις των Τουρκοκυπρίων στην προώθηση των στόχων της για παγίωση της κυριαρχίας της σ' όλη την Κύπρο, αλλά και γιατί ο Τουρκοκύπριος ηγέτης στην πραγματικότητα δεν λέει και δεν επιδιώκει κάτι το διαφορετικό από την Τουρκία, ή τους άλλους, προηγούμενους Τουρκοκύπριους ηγέτες. Προεκλογικά μιλούσε για επιστροφή της περικλειστης περιοχής της Αμμοχώστου στους κατοίκους της, με δυο προϋποθέσεις, όμως: Τη νομιμοποίηση του παράνομου αεροδρομίου της Τύμπου αλλά και του λιμανιού της Αμμοχώστου. Με αναγνώριση, δηλαδή, του ψευδοκράτους. Τα ίδια απαράδεκτα, δεν ζητούσαν και οι άλλοι Τουρκοκύπριοι ηγέτες και η Τουρκία; Μετά τις εκλογές υπεραμύνθηκε της παραμονής των εποίκων. Και οι άλλοι το ίδιο δεν ζητούσαν; Πρόσφατα, μόλις την περασμένη εβδομάδα μάς

είπε ότι οι εγγυήσεις της Τουρκίας δεν πρόκειται να φύγουν, ότι αν δεν καταλάβουμε ότι δεν είμαστε εμείς το κράτος κι αν δεν αναγνωρίσουμε ως ίσους τους Τουρκοκυπρίους δεν πρόκειται να υπάρξει πρόοδος στις συνομιλίες. Ζήτησε ακόμα άρση του λεγόμενου «εμπάρκο». Κι από την άλλη: Ποιων δικών μας πολιτικός φίλος είναι ο Ακκιντζί; Των Ελληνοκυπρίων υποστηρικτών του σχεδίου Ανάν. Αν με το σχέδιο Ανάν επεδιώκετο η κατάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας και η ομηρία της Κύπρου κι αν με την απόρριψή του εμείς, τουλάχιστον, ισχυριζόμαστε ότι διατηρήσαμε μιαν έπαλξη αγώνα για σωτηρία της Κύπρου, τι ελπίδες έχουμε από την επικράτηση των υποστηρικτών του;

Νομίζω πως είναι ξεκάθαροι και οι βραχυπρόθεσμοι και οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της Τουρκίας. Βραχυπρόθεσμοι η διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία μεόλα τα συνεπακόλουθα της, όπως ήδη περιγράφηκε. Κι ο μακροπρόθεσμος ένας και μοναδικός: Η Τουρκοποίηση της Κύπρου· η εκδίωξη, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, του λαού μας και η προσάρτηση της Κύπρου στην Τουρκία. Πολλές τεθλασμένες διαδρομές-δυνατές πορείες ανάλογα με τις περιστάσεις-με έναν τελικό στόχο: Την Τουρκοποίηση της Κύπρου.

Πώς όμως αντιδρούμε; Δυστυχώς όχι μόνο χωρίς πρόγραμμα, όχι μόνο ερασιτεχνικά, αλλά και χωρίς συναίσθηση του κινδύνου. Γι'αυτό και υποβοηθούμε στην υλοποίηση των τουρκικών σχεδιασμών: Κατακλύζουμε καθημερινά τα κατεχόμενα· τις αγορές, τα καζίνα, τα ξενοδοχεία, τα εστιατόρια, ακόμα και τα κλεμμένα δικά μας, ενισχύοντας την κατοχή. Πολλοί ταξιδεύουν από το παράνομο αεροδρόμιο της Τύμπου, δίνοντας υπόσταση στο ψευδοκράτος. Κι άλλοι πουλούν τις περιουσίες τους στο ψευδοκράτος, υποβοηθώντας την Τουρκία στην υλοποίηση του στόχου της.

Ένα κράτος εδράζεται επί κάποιου εδάφους. Επί ποίου εδάφους εδράζεται το ψευδοκράτος; Στα εδάφη μας που δεν του ανήκουν. Γι'αυτό και είναι ψευδοκράτος. Όταν του εκχωρήσουμε αυτό το έδαφος, μάλιστα αντί πινακίου φακής, δεν θα έχει την ανάγκη μας πια για αναγνώριση. Ούτε και θα ζητεί συνομιλίες για νομιμοποίηση. Το πρώτο και κύριο βήμα

θα έχει πια συντελεστεί. Τα άλλα θα είναι πια εύκολα για την Τουρκία. Διαθέτει και πείρα και εναλλακτικές μεθόδους υλοποίησης του στόχου της.

Το πόσο εμείς υπνώττουμε, ή εθελοτυφλούμε, ενώ τα σχέδια της Τουρκίας είναι ξεκάθαρα, ακόμα και για τους ξένους, φαίνεται ξεκάθαρα από το εξής περιστατικό που όσες φορές κι αν το αφηγηθώ ανατριχιάζω στην αφήγησή του: Ο προηγούμενος Πατριάρχης Αντιοχείας, ο μ. Ιγνάτιος, λόγω των πολλών δυσκολιών που αντιμετώπιζε το ποίμνιό του στη Συρία, σκεφτόταν ότι κάποτε θα αναγκαζόταν να φύγει από τη Δαμασκό όπου είχε μεταφέρει την έδρα του, μετά την κατάληψη της Αντιόχειας(στην περιοχή της Αλεξανδρέττας) από τους Τούρκους. Έλεγε, λοιπόν, πριν από 15 περίπου χρόνια στον τότε Μητροπολίτη Πάφου, τον σημερινό Αρχιεπίσκοπο, ότι σκέψη του, παλαιότερα, ήταν να μεταφέρει την έδρα του στην Κύπρο. Τώρα, όμως, έλεγε, φοβάμαι ότι θα σας διώξουν πριν από μας. Εκείνος έβλεπε από τότε, πριν 15 χρόνια, και τους σχεδιασμούς και την πολιτική των Τούρκων. Εμείς εξακολουθούμε να υπνώττουμε. Απόδειξη αυτής της ύπωσης, όχι του ύπνου απλώς στην οποία περιήλθαμε, είναι και το γεγονός πως ουδείς από τους ηγέτες μας κατήγγειλε τον αριθμό των ψηφοφόρων στις πρόσφατες λεγόμενες εκλογές στα κατεχόμενα. Με τη σιωπή μας αναγνωρίζουμε τη νομιμότητα των εποίκων, έστω κι αν ύπουλα ενεργώντας η Τουρκία, δεν τους παρουσιάζει όλους αυτή τη στιγμή.

Θα πρέπει χωρίς άλλη καθυστέρηση λαός και ηγεσία να ανανήψουμε. Να απαγκιστρωθούμε πάση θυσία από τις διακοινοτικές συνομιλίες που με τον τρόπο που γίνονται, εδώ και 41 χρόνια, μας οδηγούν στην Τουρκοποίηση του τόπου μας και να επαναφέρουμε το πρόβλημά μας στις σωστές του διαστάσεις, ως πρόβλημα εισβολής και κατοχής. Χρειάζεται προσπάθεια μεγάλη. Έχουμε, όμως, άμα θελήσουμε, τις δυνατότητες. Είμαστε δυο κράτη-Ελλάδα και Κύπρος-, έχουμε τεράστιο αριθμό επιστημόνων, αποδήμους σε όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη μας. Μπορούμε να ευαισθητοποιήσουμε τον κόσμο γιατί δεν ζητούμε τίποτα περισσότερο από εκείνα που όλοι οι άλλοι απολαμβάνουν:Ζητούμε, στον 21^ο αιώνα,

κατοχύρωση των ανθρωπίνων μας δικαιωμάτων, την ελευθερία της πατρίδας μας. Αν δεν ενεργοποιηθούμε, αν παραμείνουμε στη σημερινή νωχέλεια και στον αλόγιστο εφησυχασμό, σε λίγο θα'μαστε, φοβούμαι, ως Ελληνισμός, παρελθοντική αναφορά για την Κύπρο. Και δεν το αξίζουμε, πραγματικά. Έχουμε χρέος και προς τους προγόνους μας και προς τα παιδιά μας. Και να μην ξεχνούμε: Ο Θεός βοηθά εκείνους που θέλουν να βοηθήσουν τον εαυτό τους. Δεν βοηθά ποτέ τους άτολμους και τους μοιρολάτρες.